

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői Iroda:

Budapest, IV. hímző-utca 1. sz.

Budapest, IV. hímző-utca 1. sz.
Kéziratok csak rendkívül esetben küldetnek vissza.

Kiadó hivatal:

Budapest, IV. hímző-utca 1. sz.
Kéziratok csak rendkívül esetben küldetnek vissza.

Előfizetési díj:
Vidre postán vagy helyben házhoz
Egy évre 20.-
Félévre 10.-
Negyedévre 5.-
Egy hónapra 1.50
Egy szám 6 krajczár.

Mozog a falevél.

Azt tartja a közpöldsbeszéd: nem mozog a falevél, ha a szél nem fújja. Azt tartja a magyar ember: nem beszélnek az okkupációról, ha a beszéd mögött, kószá bir mögött, komoly tervek nem lap-pangának. Bosznia- és Szerb- és Montenegró- és Mollináriákának most már Novibazaron át Kelet-Ruméliába is be kell vonulnia, hogy ott rendet csináljon.

No de mindezt csak külföldi lapok beszéltek eddig. Igaz, hogy tekintélyes lapok. Igaz, hogy kormányoknál s köztük Andrásynak és Tiszának teljesen megállapodott s eddig még sikeresnek bizonyult taktikájuk van ártalmas és kárhözvont eszmék megvalósítására. Az eszmét felvitték külföldre tiszor, eltagadják itthon huszszor. Ha az ellenzék aggályait fejezi ki: a kormány és sajtója ebben gyanúsítást lát és hirdeti. Aztán előáll nagy szavakkal, melyek jól hangzanak; vagy tervekkel, melyek tetszetősek; vagy ígéretekkel, melyek a közönségnek megfelelnek. Szavak, tervek és ígéretök éppen alkalmasak háborgó vagy ébredező kormányparti lelkiismeretek elringatására. — Egész addig, míg nyári szünet beáll, vagy országgyűlés berekeshető, vagy törvényhozás jó ürüggyel hazaküldhető. A szünet alatt aztán szép szó elhangzik, jó terv eljuttatik, ígéret megszegetik, eltagadott törekvések életre kelnek, országgyűlés események végrehajtnak, bevégzett tények előállítanak. A bevégzett tények pedig az a csodálatos szokása van, hogy azzal a kormányparti lelkiismeret rögtön megbárátkozik.

Igy történt Boszniával. Így történtek majd Novibazarral. Így törtétek napoként az annexióval, a bosnyák beruházásokkal, a bosnyák adminisztrációval. Andrassy tagadja nyíltan, Tisza cselekszik titkon, vagy pedig Andrassy cselekszik titkon, Tisza pedig tagadja nyíltan. Országának pénzt kifizetjük, országának millióit bosnyák vasútra, kaszárnyára, közigazgatásra pazarolják, hanem azért Andrassy és Tisza bosnyák vasútról kaszárnyáról, közigazgatásról semmit bevallani, nyíltan bevallani nem akarnak. Így törtétek majd Kelet-Rumélia okkupációjával is. A falevél már mozog, a szellő már lengedez. Ez ugyan még a bosnyák dolognál is sokkal hőbortasabb dolog, de hiszen éppen annálgyóval sokkal is valószínűbb. Credo quia absurdum: ezt mondá a középkori pater. Age quia absurdum: ez a jelszava gróf Andrásynak és Tiszának. Nagyobb kárt már nem igen csinálnak Magyarországnak ezzel se, mint Boszniával. Legfeljebb tíz-husz ezer magyar fiú életébe kerülhet. Mi az Andrassy és Tiszának? És a pénzügyek? No azokat rosszabbá már csakugyan alig lehet tenni.

AZ „EGYETÉRTÉS“ TÁRCZÁJA.

Vágy.
— Szavaltá E. Kovács Gyula a Petőfi-társaság márcz. 9-iki ülésén.
Szeretnék menni: magányos partra,
Hol óceánok dagalya reng,
Kesergő esülő, kanyargó szárnnyal
Bújat virasztra, hosszan kereng...
Megülh sziklán, hová pihenni
Köhor madárkák leszállanak;
Nekem panaszát mind eldaldolná,
S tovább, nagy utra, úgy menne csak...!

AZ EMBERIRTÓ.

(Assommoir.)
Egy család története.
REGÉNY.
Írta: ZOLA EMIL.
(Folytatás.)
Nagyon hasonlítottak egymáshoz, bár anyja nagy, széles vállú, erős asszony volt, s ő gyengéd teremtés, kivált ragaszkodó természetűnél fogva. Sántítását is anyjától örökölte. kit Maquet azt néha-néha bizony jól elvert. Százszor beszélte neki anyja, miként jött haza néha apja boltrészen a kocsmából, embertelenül viselte ekkor magát iránta. Bizonyosan egy ily alkalommal rugta meg őt, s ezért maradt egyik lába kisébb.
— Oh! hiszen ez csekélyebb, alig látszik, — mondá Coupeau udvarlóva.
Gervaise vállat vont; ő tudta jól, hogy biz az eléggé látszik. Majd mosolygva monda:
— Bizony furcsa izlése van önnök, Coupeau ur, hogy egy sánta nébe szerelmes.
Coupeau, ekkor, még mindig az asztalra könyökölve, bókokat mondott neki, hogy az által mintegy elmaromista. Azonban Gervaise fejevel még mindig nemet intett, de bár a kísértés nem fogott rajta, mégis érdeklődve hallgatta Coupeau szavait, míg szemel ismét künn az utcán kalandoztak. A kiürült boltokban most tisztogattak; a gyümölcsárúsné maga köllé el utolsó burgonyáját, a hentes lemosta üzletének bepiszkított tányerjait. Minden koresmából csapatoként jöttek ki a munkások, utközben még egy-egy pipára gyujtva, mielőtt munkájukra siettek. A távolban felhallatszott a munkára hívó harangok kongása; azonban a munkások nem siettek, hanem egymás karjába kapaszkodva, lassan csoszogtak műhelyek felé. Gervaise szeme három munkáson akadt meg, kik végig jöttek az utcán, minden tiz lépésnél meg-megállva s hosszasan beszélgetve egymással. Végre is egyenesen Colombe apó pálinkamérője felé tartottak.
— Nézzé csak! — mormogá Gervaise, — e három jó madarat.
— Na lám! — mondá Coupeau — azt a nagyt ismerem, Mess-Bottes-nak hívják, barátom.

tartományok, népek, nemzetek és országok, hegyek, síkságok, folyamok és tengerek elfoglalását: ezt már csakugyan nehéz dolog lesz elhinni. Szép asszonyt és birodalmat ingyen ajándékozni nem volt szokásban Szép Helenától kezdve mint e mai napiglan. Hogy most éppen Bismarck és Gorcsakoff kezdjenek, s éppen csak ők kezdjenek új erőket: azon mégis csak szabad kételkedni? Vajon a végső liquidáció alkalmával hol keresik ők a kártalanítást? Prágánál-e, Triestnél-e, Lemberg-nél-e, az alsó Dunánál-e vagy tán mindenütt egyszerre? Vajon juttat-e ilyes dolog már észbe Andrásynak és Tiszának az óta, mióta ők Ausztriának és Magyarországnak történetét ily furamódra csinálják?

Budapest, márczius 10.

A katonabeszállásolási pótadó- naka a megyék által leendő kivételéről Tisza Kálmán, mint belügyminiszter, törvényjavaslatot terjesztett a képviselőház elé. E törvényjavaslatban a vármegyék felhatalmaztatnak, hogy katonabeszállási pótadót vehessenek ki, melynek befolyandó összege azon községek és lakosok méltányos kártalanítására fordítandó, melyekben katonaság van elhelyezve, illetőleg a kik helyiségeiket katonabeszállásolási célra átengedni kötelesek, továbbá részben laktanyák építésére s az építés elősegítésére is fordítandó.

A megyei közgyűlés évenként előre megállapítja a belügyminiszter jóváhagyásának feltétele mellett a beszállásolási pótadót, még pedig a törvényhatóság területén állandóan elhelyezett vagy rendszerint átvonuló katonaság létszámának, fegyveremének és tartózkodási idejének alap vételével — oly formán, hogy egy katoná után naponként legfeljebb 12 kr. egy ló után pedig legfeljebb 6 kr. számítható.

Adókülsel az egyenes államodó szolgát az általános jövedelmi pótadó és fenyűzési adó kivételével; — általános szabályt kimondatik, hogy a kivetendő összegnek legalább egy negyed része s legfeljebb fele a házádra vetendő ki.

A törvény hatálya Horvát-Szlavonországra ki nem terjed. A miniszter a törvényjavaslat indoklásában megjegyzi, hogy e törvény csak ideiglenes és csak is addig maradhat érvényben, míg Magyarország kellő mérvben kaszárnyákkal el van látva. De miután az az idő még beláthatatlan távolban van: ennélgyóval a katonabeszállási pótadót egy új adó-nemnek, az adóemelés egyik fájának tekinthetjük, melynek mértéke a következő megközelítő számitásból sejtethető: Ha a Magyarországon fekvő összes katonaság létszámának egy harmadát városra és kaszárnyákra számítottuk: az esetben maximális adóval 2.200.000 forint vehető ki évenként pótadó emelésén; ha pedig a legmagasabb adóval csak felet vesztük: még akkor is 1.100.000 forint vehető ki s bizonyosan ki is fog vetetni évenként.

Az állam összes egyenes adója az általános jövedelmi pótadó és fenyűzési adó leszámitásával 1877-ben volt 71 millió forint s eiből házádra esett 8.860.575 ft. Ha a házádra kiroható minimális és maximális összegnek közép-összeget veszünk: az esetben a beszállásolási pótadónak 3/4-ad része, tehát legalább 412.500 ft. legfeljebb pedig

825.000 ft. a házádra esik, a mi más szóval azt teszi, hogy ez a házádot a házádot közzel 5, illetőleg 10 százalékkal emeli.

A mi a földadót illeti, az az adókülsel szolgálható egyéb egyenes adóhoz a házádot leszámitásával egy áll, mint 36 1/2 a 62-höz. Ezen arányt veven számitási alapul: az új adó a földadónak legalább 2%-al s legfeljebb 4%-al való emelését jelenti.

Ezen új adóemelésről s általában a katonabeszállásolási törvényjavaslatról lesz alkalmunk még szólni, most csak annyit jegyeznünk meg, hogy ez új törvény is egyik súlyos láncszem az az adózatok és jogfeladások sorozatában, melyvel Tisza Kálmán a mi pénzünkön is már kaszárnyákkal kellekőpen ellátott Ausztria s az a teltört is fölmentett Horvát-Bosnyákországot ellenében oly szoromtan teszi magát nálunk örökre nevezetessé.

Budapest, márczius 10.

A függetlenségi kör márczius 11-kén 6 órakor értekezletet tart.

Tegnap délelőn a felsőház elnöke alatt több óráig tartó minisztertanács volt, melyben különféle fontos ügyek nyertek elintézését.

A magyar kormány az osztrák-magyar vámerkezleten működő képviselői Matlekovics miniszteri tanácsos, báró Andrassy és Mihailovics miniszteri titkárok, miután a vámerkezlet tárgyalásait Bazant miniszteri tanácsos gyengélkedő állapota és Chlumcey kereskedelmi miniszter távolléte miatt rövid időre abban kellett hagyni: Budapestre visszatértek.

Mazuránics horvát bán, ki szombatán a felsőház által külön-külön meghívott fogadtatott, tegnapelőtt résztvevő egy minisztertanácsban, melyben különféle horvát ügyek lettek megbeszélve. A bán ma udvari ébredébe volt hivatalos s holnap indul vissza Zágrábba.

A magyar delegáció egyesített albizottságai szerdán folyó hó 12-ikén délutáni 5 órakor ülést tartanak, mely a hadügyi albizottságnak az 1878. és 1879-iki költségvetési előterjesztésekre vonatkozó jelentése fog tárgyalás alá vétetni.

A horvát regnikoláris deputáció, melynek tagjai az idő szerint éppen Budapestben időznek, tegnapelőtt megalakult s Krescics elnök, Miskatovicsot pedig jegyzővé választotta, a tárgyalandó ügyek előkészítésére albizottságot küldött ki. Tisza Kálmán miniszterelnök a végben megalakult felől értesítetnek. E hét folyamában valószínűleg a magyar regnikoláris bizottság is megtartandja alakuló ülését, mire aztán mindkét testület együttes ülést tartandó, a melyen a közös elnök megválasztása fog megtörténi. A regnikoláris deputációk ezáltal csak a jelzett alaki teendők fogantatására fognak szorítottan s érdemleges tárgyalásokba a jövő ősz előtt alig fognak becsatlakozni.

A kormányok kudarczai.

Bárhová pillantunk is, szemünk mindenütt kormány kudarczokba ütközik. Itt is, ott is a kudarcok már beállottak, másutt ugyan ez még meg nem történt, de oly imminek, hogy azokat alig kerülhetik ki. Azonkívül pedig még teljes és részletes kudarcokkal találkozunk. Legfeljebb két államban áll még a kormány elég erősen egy mérsékelten összetakolt parlamenti többség támogatása, vagy az abszolútus hatalma — állal, hogy bukása egy időre még el van napolva. Így van ez nálunk és Muszkaországban. Nálunk az ugynevezett vis inertiae tartja fenn a kormányt, Muszkaországban pedig a népképviselők

hiánya és a czár parancsa. De kérdés, fenn fogja magát az osztrák-magyar és a muszka kormány rendszer tarthatni, ha oly események állanak be, melyeket a nem providenciális emberek előrelátása megjelölt és a mely eseményeknek szelét már majdnem érezzük.

Az újonnan meghódított Bosznia és Hercegovina szövetségében oly dolgok készülnek, melyek az eddigi sikereket, miket sok vérrel és pénzzel vívott ki a kormány, ugy enyészettek el, mint szappanbuborékokat. A porta legújabb jelzett czimborakodása az abban ligitval új bonnyadnakkal fenyeget, mihielyt Andrassy gróf az időpontot megérkezettnek hiszi, hogy Novibazár elfoglalását szükségesnek tartsa.

Muszkaországban valóságos kormány tulajdonképen nem létezik, legalább nem olyan kormány, minővel Európa valamennyi más államát bírnak. Ott a kormány egy személyben van összpontosítva és ez a czár egyéniségben összpontosult. A nihilista mozgalom, mely összekészben, orgyilkosokban nyilvánul, napról napra merészben és sikeresebben lép fel. Nem akarunk ezokról bővebben szólni, csak a majdnem naponként Muszkaországból érkező hírekré utalunk.

Egy kitűnő angol diplomata ezeltől kevés nappal Muszkaországról oda nyilatkozott: „Mi még korántsem tudjuk, mi történik Muszkaországban. A muszka kormány főereje Európától szemben abban áll, hogy onnét semmiféle hírt nem enged kiszivárogni. A lapok egy hírt kolportáltak egy czár és a trónörökös közti igen élénk jelenetről. Senki sem mondhatja bizonyosan, vajjon igazán eljárt-e ez a jelenet, de azt sem lehet állítani, hogy nem így történt. Ha Muszkaországban egy nagy katasztrófa ki fog történi, ez a világot egy nagy fogja leperni, mint minden hír, mely onnét jött, mint a novemberben kitört pestis, melyről az újságok csak januárban értesültek, mint a diákok forrongásai Pétervárott, Kiewben és Charkovban, melyek sok nappal előbb törték ki, mint azt az újságok jelentették. Csak oly factumok fognak elég hamar megtörténi, melyek rögtönseggel által meg a rendőrséget is annyira mörömosítják, hogy ideje nem marad a hírek elterjedését meggátolni, mint ez történt Trepow, Mezenecff és Krapotkin elleni merényleteknél.”

De tekintünk egyebébe, jelsül Német-, Olasz-, Spanyol- és Franciaországra.

Ki hitte volna, hogy a hatalmas német birodalmi kancellár, ki abban büszkélkedhetett, hogy életében még soha semmit sem akart, mint nem lett volna képes keresztül vinni, mint ezt legutoljára a drakói szocialista törvényjavaslat behozatala is igazolta, más két roppant horderejű javaslatával kudarcot fog vallani? Ezen két javaslat a védvám politika és az ugynevezett szájkörszár-törvény. Az első — a védvám-politika érvényesítése — ugyan még el nem dönt egészen és Bismarck he igen jól tudja, hogy emnél azon mondatot kell követnie: „lassan menj, tovább érsz.” Már is minden oldalról nyilatkozik ezen politika ellen a német birodalom lakosságának legnagyobb része, mivel belátja, hogy ezen politika által a hanyatló ipar Németországban még sem fog emelkedni, de meg a népméret is pusztulással fenyeget. Valamint Franciaországra alkalmazva igen helyesen jegyzi meg a Journal des Debats: „Fogja-e a lillei, roeni, vagy párisi munkás magát részánni a gabona métermérszaját 32 frankkal fizetni, ha pár órányi távolaságra azt 25 frankért kaphatja meg? Ugy lehet ezt Németországban és Európa maj minden államában alkalmazni. Az angolok voltak az elsők, kik már ezeltől három évtizeddel beismerték a védvámrendszer tarthatatlanságát és azért mégis sem a nagy bírtokosok és termelők, sem a belföldi gabonakereskedők nem juttattak tönkre, sőt most az egykori protektionista miniszterium egy tagja, — mely rendszer azonban Peel Robert és Cobden ideje óta egészen feladtak — most azt mondja, hogy Ausztria az első bűnos a gazdasági politikában védvám politikája által. De ezen imminek kudarc már korántsem oly nagy, mint a másik, mely Bismarck heregette érte. Értjük a szájkörszár törvényjavaslat visszautat-

váiseben o szavak utálatot kellettek. Tagjai borzadás futotta végig, s mosolyt erőltetve, mondotta Coupeau-nak.

— Különös, e gép egészen megfagyasztja véremet... az ital hidegséggel tölt el... Majd visszaverte előbbi gondolatára folytatta: — Nemde? sokkal jobb volna: dolgozni, kényeret emni, tiszta szobában lakni, gyermekimet felnevelni, ágyamban meghalni... — Es verést nem kapni, — tevő hozzá vidáman Coupeau. — Bizony én meg nem verem, ha akarná, Gervaise asszony... Nem kell félnie, én sohasem iszom és tulságosan szeretem őt... Nézzé csak, mily kellemsen tölthetnek együtt az estéket... Halkabban beszél, csaknem Gervaise fülebe suttogva, miatt az a férfiak között koraival utat nyitott magának. Azonban ő még mindig tagadólag válaszolt fejével. Mindazáltal visszafordult, mosolygott és örülm látszott azon, hogy Coupeau csak vízet iszik. Bizonyára igent mond, ha meg nem fogadta volna, hogy többé a férfakkal ki nem kezd... Végre elértek az ajtót s a szabadba léptek.

— Oh! itt legalább szabadon lehet lélegzeni, — mondá Gervaise, midőn a járdára értek. — Is-ten önnel és közönmön még egyszer szivességet, Coupeau ur, én haza sietek.

El akart válni tőle. Azonban Coupeau megfogta kezét, s el nem ereszté. — Jöjjen velem az aranysepp-utcánra, nem nagy kerülő az önnök... Nővéremet kell meglatogatnom, mielőtt a műhelybe megyek... Kölcsönösen kiserhetjük egymást.

Gervaise végre ráállott kérelmére, s lassan elindultak egymás mellett a Poitonniers-utca mentében. Coupeau családjáról kezdett beszélni. Anyja, Coupeau mama vitte a háztartást, mivel gyengülő szemei már akadályozták őt a munkában. Szegény, már hatvanéves lett a múlt hó 3-án. Ő a legfiatalabb volt. Nővéreinek egyike, Lerat asszony, fiatal harminczhat éves özveg, virágcsináló volt, s a Barátok-utcájában lakott. Másik nővére, ki körülbelül harmincz éves volt Lorileux, az lánckészítő nébe volt. Ha nagyházban laktak volna; Aranysepp-utczában; ezáltal mindhárom

— Igen, még azt is kívánhatja az ember, hogy saját ágyában haljon meg... En, miután jól éltém át napjaimat, szivesen halnék meg ott-hon, ágyamban.

Felémelkedett székéről. Coupeau, ki szivéből helyeslete kívánatait, már előbb felkelt, az óra után nézni.

Nem távoztak mindjárt. Gervaise megtekintette a tisztító gépet, mely szakadatlanul működött a háttérben, a cserépfő, ki követte őt, megmagyarizta neki, hogyan működik a gép, mire szolgálaton a leparolt alkohol. A gép ez alatt nesztelenül működött, miúta valamely titkos szellemi erő hajtotta volna. Mess-Bottes és társai szintén a gépet szemléltek, a korlított támaszkodva, s itt várták be, míg Colombe apó kiszolgálja őket. — Kapszi, élvezetösszví szemekkel nézték a gépet, mely bizony annyira pálinkát gyártott egy perc alatt, mennyi elgő lett volna hármuknak egy egész hétre. Mess-Bottes szerette volna, ha a csapot sajátjára adják, és így szivhatja belőle a kábitó nedvet. Társai s tréfáját megrohogták, míg Ger-

Lapunk mai számához egy iv melléklet van csatolva.

